УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — 75 років — Служби Народові

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City. N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 121. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 28-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1969 No. 121. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

П'ятниця, 27 червня 1969

В АМЕРИЦІ

СЕНАТ У СТЕЙТІ КАЛІФОРНІЇ ПРИЙНЯВ 28 голосами проти 7 законопроект, який забороняє оголошувати в газетах, журналах, в радіо і телевізії цигарки та взагалі всі тютюнові вироби. Тепер той законопроект перейшов до нижчої палати стейтової леґіслятури. Завзяті заходи проти остаточного схвалення того закону роблять тютюновий промисл і забезпеченеві компанії, зате за тим законом заявляється Крайоне Товариство боротьби проти пістряка.

УРЯД КАНАДИ РІШИВ скасувати окремий статус для індіян. Скасують існуюче в Канаді окреме міністерство для індіянських справ, скасують резервати й облегшать індіянам включитися в канадійське життя на базі повноправних громадян. Для цієї цілі канадійський уряд призначив 50 мільйонів дол. на 5 років на позички індіянам, що хочуть засновувати чи розбудувати свої торговельні підприємства. У Канаді є зареєстрованих 237.000 індіян.

АМЕРИКАНЦІ МАСОВО ПЛЯНУЮТЬ виїздити цьоліта за кордон. Внаслідку — перед пашпортовими бюрами в кожному місті Америки стоять довгі черги. Газети таврують надзвичайно повільний спосіб полагоджування справ службовиками у пашпортових бюрах. „НЙ Таймс" подав приклад, що 22-річний студент Юрій Вожаківський стояв перед станицею, що видає пашпорти в Ню Йорку, у черзі довгій на 15 стіп — близько півтори години. Керівники пашпортових бюр скидають вину на Конґрес, що своїми бюджетовими ощадностями надзвичайно поменшив службовий персонал.

КОЛИШНЯ ЛІГА НАЦІЙ СТАЛА дуже непопулярною. Переконалися про це організатори урочистого відсвяткування 50-тиріччя заснування Ліґи Націй у музею-бібліотеці у Вашинґтоні, що постав у колишньому домі президента Вудро Вільсона у Вашинґтоні, насправжнього ініціятора й засновника Ліґи Націй, дармащо американський Сенат здискредитував у 1915 р. Вільсона й Америка до Ліґи Націй не приступила. Ото ж організатори розіслали 400 запрошень до дипломатів і політиків. Тільки 35 дали згоду прийти. Тому відкликано ціле те святкування.

АСТРОНАВТ ПОЛК. ДЖЕЙМС МЕ ДИВІТТ ВИРІКСЯ дальшої активної участи в майбутніх космічних летах та прийняв одно з керівних становищ в центрі космічних дослідів в Юстоні. Полк. Дивітт був командантом залоги космічного корабля „Аполло 9" в березні ц. р. Також кілька інших астронавтів стали на працю в названому американському центрі космічних летів з різними функціями, або перейшли до різних приватних компаній.

У НЮ ЙОРКУ КАНДИДУВАТИМЕ на посадника також комуніст. 33-річний Рашіл Сторей, колишній вчитель середньої школи, мурин, заявив, що він рішився кандидувати на знак протесту, що кандидують самі „фашисти". Востаннє комуністичний кандидат на посадника Ню Йорку в 1933 р. дістав 26.044 ґолоси.

У СВІТІ

81-ЛІТНІЙ ЧІЯНҐ КАЙ-ШЕК ПРИЗНАЧИВ свого старшого сина, 59-річного генерала Чіянґ Чінґ-куо на віце - прем'єра. Прем'єром Вільного Китаю є С. К. Єн, але Чіянґ Чінґ-куо виконував вже й дотепер, як військовий міністер, деякі поважніші місії: їздив, наприклад, від Вільного Китаю з осідком на Тайвані (Формозі) з відвідинами до Південної Кореї і до Таі (Сіяму) та на похорон Д. Д. Айзенгавера до Вашинґтону. Чіянґ Кай-шек узагалі зреорґанізував уряд Вільного Китаю.

ПАПА ПІДТРИМАВ в минулу середу 25 червня своє давнє становище проти всіх штучних способів у перешкоджуванні народин. Він заявив у промові до паломників на генеральній авдієнції, що опозиція проти його, Папи, становища, виявленого в енцикліці „Про людське життя" з-перед 11-ох місяців, фальшиво інтерпретує різні рекомендації Другого Ватиканського Собору, як „заохоту до легкого життя". Але — казав Папа — „коли існує Божий трудний закон, то як можна зробити його легким?".

300 ОСІБ ЗАЙНЯТІ в державних Комісіях Західньої Німеччини, Франції і Голляндії, які досліджують причини затруєння води в Райні, внаслідку чого вигинули буквально мільйони риб. В одній тільки німецькій провінції Північна Надрайнія - Вестфалія обраховують заподіяну шкоду на пів мільйона долярів.

В ІТАЛІЇ ЗАСТРАЙКУВАЛИ 4.500 службовиків музеїв, ґалерій і різних старовинних пам'яток, що є атракцією для закордонних туристів. Внаслідку не тільки всі ті музеї, закриті для відвідувачів, втратили прибуток від туристів, але й потерпів сам туристичний рух, бо їхати до Італії й не мати там можливости піти до ніякого музею, до руїн Помпеїв чи будь-котрої з-посеред тисяч археологічних пам'яток — немає ніякого сенсу.

БРИТІЙСЬКИЙ СПОРТОВИЙ СВІТ УРАДУВАНИЙ новим чемпіонатом, що його встановив 33-річний учитель Брус Таллог, який впродовж 64-ох днів, 21 годин і 50 хвилин зумів перебігти пішком від Лос Анджелесу до Ню Йорку, переборовши 2.876 миль. Прибігши в минулу середу в полудне до остаточної мети — будинку міської ради в Ню Йорку — переможець дістав „золотий ключ" до Міста Ню Йорку, а британський генеральний консуль, сер Антоні Равз, висловив свою радість, що завдяки такій спортовій події можна на мить призабути про британські хронічні економічні турботи. Останній рекордовий біг впоперек Америки почерез її гори, ріки й пустині походив з 1964 року і був переведений в 73-ох днях. Тодішнім чемпіоном був Дон Шепард, південний африканець.

КІЛЬКА ТИСЯЧ ОСІБ ЗГИНУЛО вже в африканській країні Чад, яка дістала від Франції самостійність в 1960 році, але не встигла зліквідувати існуючу від сторіч ворожнечу між автохтонними муринами й арабами. Ватаги погано озброєних, але відважних і жорстоких арабів, наскакують на мирне чорне населення Чаду з арабських держав Лібії і Судану. Чад має 480.750 кв. миль території і 3,300.000 населення. Від початку існування тієї держави, де нема добрих доріг і культура та цивілізація стоять ще на дуже низькому рівні, диктаторським президентом є Франсуа Томбальбай. Франція має біля столиці краю, Форту Лямі, свою летунську базу з кругло півторатисячним гарнізоном, який помагає урядові тієї країни боротися проти бандитських партизанів.

ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ МІСЯЦЯ

Американські астронавти, які вже 16-го липня ц.р. мали б вибратися в першу подорож на Місяць і осісти на тій пляneті два дні пізніше, візьмуть зі собою і залишать на Місяці показані на цій фотознімці два наукові інструменти: сейсмометер (зліва) та ретро-рефлектор. Ці інструменти, збудовані корпорацією Бендікс, матимуть за завдання передавати на Землю інформації про композицію поверхні Місяця та про взаємовідношення між Місяцем і Землею.

Уряд пропонує зміну закону щодо голосування

Вашинґтон. — Уряд президента Ніксона проголосив 26-го червня свій плян щодо перевірки змін і законів відносно голосування. Урядовий законопроект у цій справі передав головний прокуратор Джан Н. Мічел юридичній підкомісії Палати Репрезентантів. Головна зміна в пропонованому законі відноситься до федерального нагляду над зберіганням прав щодо голосування в південних стейтах. Досі було так, що кожна місцева чи стейтова система голосування повинна бути затверджена головним прокуратором або федеральним судом у Вашинґтоні. Тепер згідно з запропонованим новим законом, нагляд над усіми цими місцевими і стейтовими виборчими законами мав би Департамент Справедливости і на його пропозицію справу вирішували б суди там, де виборчі права порушено. Новий законопроект передбачає цілий ряд інших змін, включно із скасуванням клявзулі про „грамотність", яка була головним засобом порушування виборчих прав муринів у південних стейтах та яка ще існує в 13 інших стейтах, включно з Ню Йорком.

Америка приготоляється до переговорів з СССР у справі зброєння

Вашинґтон. — Уряд З'єднаних Стейтів Америки почав конкретну підготову до переговорів зі Совєтським Союзом у справі обмеження і контролі зброєнь. До цієї підготови належить у першу чергу найменування відповідних осіб для складу делеґації, що вестиме переговори, та інформування европейських союзників Америки про американські пляни. До складу делеґації були найменовані: заступник асистента державного секретаря для політично-військових справ Філіп Фарлі, колишній заступник секретаря оборони Пол Ніце, попередній секретар авіяції д-р Геролд Бровн та ген. Роял Аллісон, військовий спеціяліст у справах зброєння. Інформації і консультації союзників почнуться вже в наступному тижні в головній кватирі НАТО в Брюсселі. Початок переговорів зі Совєтами передбачувано на кінець липня, але тепер уважають, що ці переговори не зможуть початись швидше, як в серпні.

В Арґентині спалено американські департаментальні крамниці

Буенос Айрес. У четвер, 26-го червня, в Арґентині підложено запальні бомби у дев'ятьох великих департаментальних крамницях, що є власністю американської фірми, контрольованої родиною Рокефеллерів. Сім із підпалених крамниць згоріли. Бомби вибухли майже рівночасно в усіх крамницях ранком і були правдоподібно підложені попереднього дня перед їх закриттям о год. 7-ій вечора. Підпалені крамниці є частиною такого „крамничного ланцюга", що називається Мінімакс та є під контролею Рокефеллерів. Арґентинський генеральний управитель тих крамниць, Альберто Квінтас, вияснив, що „ліві елементи" погрожували таким підпалом перед заповідженими на найближчу неділю офіціяльними відвідинами губернатора Нелсона Рокефеллера, репрезентанта президента Ніксона, в столиці Арґентини. Проблемою було тільки, коли і як ця погроза буде виконана.

10 000 ОСІБ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У ЗЕЛЕНОСВЯТНИХ ПОМИНКАХ

Вінніпеґ. — Кругло 10 000 українців взяли участь у неділю 8 червня у Зеленосвятних Поминках на цвинтарі Всіх Святих. Соборну Панахиду за поляглих українських вояків відправив о. мітрат д-р Василь Кушнір у співслуженні багатьох духовних отців, проповідь виголосив о. Семен Іжик.

ГОТУЮТЬСЯ ДО З'ЇЗДУ СЕСТРИЦТВ УПЦЕРКВИ

Бавнд Брук, Н. Дж. — Журнал „Українське Православне Слово" з липня-серпня повідомив, що на 27 вересня 1969, запляновано 4-ий З'їзд Сестрицтв Української Православної Церкви, у суботу, в день Чесного Хреста. З'їзд відбудеться в Бавнд Бруку.

Новий прем'єр Франції підкреслив приязнь з ЗСА і співпрацю з Европою

Париж. — Новий французький прем'єр Жак Шабан-Дельма виголосив в четвер 26 червня ц. р. у французькому парляменті півторигодинну програмову промову, в якій і змістом та ще більше її тоном підкреслив найбільш доброзичливу закордонну політику Франції супроти Америки, Західньої Европи та Британії. Він висловився з великим признанням про успіхи президента Ніксона в покращанні американсько - французької атмосфери та запевнив, що Франція „зберігатиме свою суверенність у дусі наближення і вірности до Атлантійського Союзу і нашої приязни з З'єднаними Стейтами". Водночас Дельма заповів переведення переговорів з Британією щодо її приступлення до Европейської Економічної Спільноти, щоб внаслідку такого приступлення та західньо-европейська організація не була послаблена, а скріпилась. Найперші коментатори звертають увагу, що хоч нові президент Жорж Помпіду і прем'єр Жак Шабан-Дельма не відпекалися ніякого принципу „де - ґоллізму", проте їхні виступи і їхні заяви створюють цілком інший клімат та інший характер французької політики однаково назверх, як усередині.

Німецькі соціял-демократи за визнання кордону на Одрі-Ніссі

Берлін. — Посадник Західнього Берліну Клявс Шюц, який вернувся з своєї подорожі до Польщі, куди їздив на запрошення від Познанського Ярмарку, проголосив у гамбурґському тижневику "Die Zeit" статтю з виразною рекомендацією визнати негайно західній кордон Польщі на теперішній лінії Одри-Нісси. Шюц відвідав у Польщі колишній страхітливий нацистський кацет в Освенцімі і мав довгу розмову у Варшаві з польським міністром закордонних справ Стефаном Єндриховским. Він пішов дальше у своїх твердженнях, аніж навіть його однопартійний міністер закордонних справ Західньої Німеччини, Віллі Брандт, який заявив був, що Західня Німеччина „шануватиме" теперішні польські кордони до часу мирової конференції, яка остаточно вирішить їх. Шюц твердить, що нема чого чекати з визнанням польських кордонів до конференції, яка невідомо чи і коли відбудеться, а треба негайно визнати кордон на Одрі-Ніссі, як „реальність". Польський нарід, мовляв, потребує почуття безпеки, що теперішньої польської дійсности ніхто не хоче насильно змінювати. Газети керівної західньо-німецької партії християнських демократів закидають Шюцові „угодівство" супроти комуністів і нельояльність супроти коаліційного, існуючого в Західній Німеччині, уряду. Мовляв: соціял-демократи формулують свою окрему закордонну політику, хоча їх представник є спільним міністром закордонних справ. У Західній Німеччині перебувают близько 10 мільйонів виселенців із східних земель Німеччини, що їх Польща зайняла як „земе одзискане" і ті німці найбільш непримиримі.

Моше Даян передбачає нову війну арабів проти Ізраїлю

Єрусалим. — Ізраїльський міністер військових справ, трикратний переможець у війнах проти арабів, заявив у промові, яку виголосив до представників кооперативних осель, що арабський світ приспішеним темпом приготовляється до війни проти Ізраїлю. Він вказав на такі три головні познаки, що свідчать про вибух недалекої нової арабсько-ізраїльської війни: (1) збройна сила арабських держав тепер вже цілком відбудована і в арабських масах скріплена віра в перемогу, (2) в арабських країнах зросли впливи політично екстремних і найбільш непримирливих саботажно-терористичних організацій, і (3) власне тому, що Америка поручає тільки малі територіяльні поступки супроти Ізраїлю, Єгипет, Сирія і Йорданія не хочуть признати ніякої коректури кордонів, потрібної для безпеки Ізраїлю. Моше Даян ствердив, що вздовж Суеського каналу, як також на кордонах Сирії і Йорданії зросла бойова активність та що, зокрема, Сирія зосередила тепер вдвоє стільки війська у прикордонній смузі, скільки мала його напередодні війни у червні 1967 року. Моше Даян заявив, що коли напруження далі зростатиме, то він зажадає від уряду покликання військових резерв задля приготувань до воєнної готовости.

Комуністи відкидають всі мирові пропозиції ЗСА й Південного В'єтнаму

Париж. — В четвер 26-го червня ц. р. відбулося 23-тє з черги пленарне засідання Паризької конференції про В'єтнам, на якому представники Північного В'єтнаму й В'єтконґу знову відкинули всі останні миролюбні пропозиції президента Ніксона й південно - в'єтнамського президента Нґуєна Ван Тіє і повторили свої попередні вимоги, які рівняються капітуляції Америки. Представниця В'єтконґу, яка тепер виступає, як „міністер закордонних справ" нового підпільного комуністичного уряду і полк. Ха Ван Льо від Північного В'єтнаму закинули президентові Ніксонові, що заповіджене ним відкликування американських військ із В'єтнаму в залежності від сили південно-в'єтнамського війська і поступу Паризької конференції, це насправді замаскований плян ведення В'єтнамської війни у безконечність. Ті комуністичні ватажки заявили знову, що не може бути мови про „обопільне" відкликування військ Америки й Північного В'єтнаму та що ділові розмови не розпічнуться швидше, поки теперішній „лакейський" уряд у Південному В'єтнамі не буде заступлений „дійсним мировим урядом". Голова делеґації ЗСА Генрі Кебот Ладж ствердив, що між зголошеними комуністичними та американськими і південно-в'єтнамськими діловими точками можливого порозуміння є багато схожости, але комуністи на це навіть не відповіли. Голова південно - в'єтнамської делеґації Фам Данґ Лям ствердив, що всі комуністичні фрази про мир маскують тактику, яка рахує на перевтому й утрату терпеливости в Америці й Південному В'єтнамі, щоб тоді легше дістати від них згоду на комуністичні непримирливі вимоги.

Громадський Комітет та оо. Василіяни обговорювали будову церкви св. Юра в Ню Йорку

Проєкт нової церкви св. Юра в Ню Йорку, що його запропонував архітект інж. А. Осадца.

Ню Йорк (Я. П.). — Дня 18-го червня 1969 р., в приміщеннях парохії св. Юра в Ню Йорку, відбулося перше засідання Громадського Комітету для будови нової церкви парохії св. Юра на Мангетгені. Як відомо з ранішого повідомлення в „Свободі", цей Комітет обрала широка громадська нарада, яка відбулася 25-го травня ц. р., й яка схвалила приступити до безпосередніх заходів для будови нової церкви. Говоримо про „нову" церкву, а на ділі йде про будову першої церкви свято - юрської парохії, бо дотепер ця парохія не мала собою вибудованої церкви. Тому й теперішня церква не репрезентує ні українського церковного стилю, ні праці рук українських архітектів.

Нарадою проводив адв. Роман Гуглевич, голова Комітету; секретарював мґр Іван Базарко, секретар того Комітету, а з'ясовував важливі будівельні проблеми головний промотор нової будови, довголітній парох св. Юра, а під цю пору ігумен місцевого василіянського монастиря, о. д-р Юліян Катрій. Приявним був та брав участь в обговорюванні справ будови церкви також о. д-р Володимир Ковалик.

Між найважливішими справами на порядку нарад було в першу чергу обговорення і встановлення завдань і компетенцій Громадського Будівельного Комітету. Однозгідно стверджено, що Комітет репрезентує всю світську громаду свято - юрської парохії, що його завданням є плянування та переведення будови церкви, а особливим завданням є збірка фондів на будову. Комітет разом з о. парохом та Чином оо. Василіян займатиметься всіми будівельними справами й нестиме моральну відповідальність за всі стадії збірки фондів та будови церкви. Його контрольна комісія перевірюватиме фінанси фонду будови та складатиме публічні звідомлення зі своїх перевірок. Коротко, Комітет та Отці з парохії св. Юра стають до відповідальної праці будови репрезентативної церкви в найбільшому скупченню українців у вільному світі, з постановою якнайтіснішої співпраці та якнайінтенсивнішої праці для швидкого завершення великого діла. Встановлено, що кошт будови церкви та церковної залі з будинками для Отців та для Сестер парохії, коштуватиме від двох до двох з половиною мільйонів долярів, що наявно говорить про величину завдання.

О. Ігумен Катрій пригадав приявним, що на громадській нараді парохії одобрено проєкт будови архітекта інж.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Стейтова Округа УНСоюзу стейту Коннектикат відбула Організаційні наради

У Гартфорді 8-го червня в УНДомі відбулись організаційні наради стейтової округи УНСоюзу, стейту Коннектикат. Наради відкрив і ними провадив голова округи проф. Іван Телюк, секретарював Василь Гіна, секретар 370 Відділу УНС. Відкриваючи збори, голова округи поінформував присутних про перебіг праці в окрузі в минулому, а відтак представив програму нарад, а саме ювілейне відзначення 75-річчя УНСоюзу, організаційні справи та ювілейну кампанію в придбуванні нових членів. Програму присутні прийняли одноголосно і приступили до обговорення ювілейних святкувань. По обширній дискусії на пропозицію секр. 277 відділу директора Євстахія Гомотюка одноголосно ухвалено відзначити святочним бенкетом так важливу річницю Батька Союзу. Бенкет повинен відбутись в УНДомі в Гартфорді в неділю 14 вересня заходом всіх Відділів, приналежних до округи, а для завершення того пляну вибрано бенкетовий комітет з 9 осіб, який очолив проф. Іван Телюк, голова округи.

По вичерпних обговореннях ювілейних святкувань, приступлено до обговорення організаційних справ, які зреферував присутній на зборах головний радний і обласний організатор Степан Гавриш. Спершу він подав інформації про загальний стан УНСоюзу, вказав на фактах, яку важливу ролю сповняв Союз в минулому і сповняє зараз як на суспільно - громадському так і релігійному відтинку життя. Доповідач широко інформував присутних про найважливіші ухвали, винесені на останньому засіданні Головного Уряду УНС, як рекомендації створення півмілійонової Культурної Фундації, Інституту англомовної енциклопедії та признання дотацій в сумі понад 13.000 дол. для суспільно - громадських - молодечих організацій, церковних деномінацій. Він підкреслив, що всі ці ухвали і рекомендації є доказом того, як Союз дбає про своїх членів, про українську громаду в Америці і Канаді. Перейшовши до ділянки організаційної, в якій порушив успіхи і неуспіхи округи, висловив подяку і признання найкращим секретарям, які збагатили округу на 112 членів, а саме секр. 277 відд. директор Гомотюк, секр. 59 відд. Галькевич, секр. 414 відд. проф. Телюк, секр. 54 відд. Добчанський, секр 387 відд. Олійник і секр. 350 відд. Фінів. Обговорюючи ювілейну кампанію, доповідач подав багато практичних порад, де шукати нових членів і який товар їм продавати. Тут він звернув увагу присутніх на дивіденду, яка цього року є на 75% вища від попередніх років, і тому вона повинна бути рушійною силою при організуванні нових членів. На закінчення доповідач пригадав присутнім, що це є рік передконвенційний, і тому всі, хто бажає бути учасниками 27-і Конвенції УНСоюзу, повинні відданою

(Закінчення на стор 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сенат і закордонна політика

У минулу середу Сенат більшістю 70 проти 16 голосів прийняв резолюцію, що вимагає згоди Сенату на кожне зобов'язання Уряду, яке потягло б за собою військову чи фінансову участь Америки по стороні чужої держави — дармащо президент Ніксон в останній своїй телевізійній промові висловився проти „в'язання рук" Президентові в ділянці закордонної політики. Голова демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд рішуче заперечив таку інтерпретацію: мовляв, Сенат хоче не послаблення авторитету Президента, а скріплення — через затіснення і покращання його співпраці з Сенатом. Правда, ще гостріший текст тієї резолюції перейшов через сенатську Комісію закордонних зв'язків уже два роки тому, отже ще за Джансона. Правду мали також промовці у Сенаті в користь прийнятої резолюції, які заявляли, що вже кругло 50 років американські президенти рахувалися з Конгресом у веденні закордонної політики менше, як цього хотів Конгрес. Отож, така резолюція, — мотивував Менсфілд, — має на цілі „відновлення рівноваги" між виконним та законодатним чинниками влади Америки.

Проте, нема найменшого сумніву, що на прийняття тієї резолюції вплинула та течія „неоізоляціонізму", яку таврував Ніксон у своїй промові з 3 червня ц. р. Проти тієї промови найбільше обурився голова сенатської Комісії закордонних зв'язків Дж. В. Фулбрайт. Це він власне найбільше репрезентує на терені Сенату ворожих В'єтнамській війні „голубів", водночас найпримирливіших супроти закордонного комуністичного світу. Ці неоізоляціоністичні настрої значно скріпили постійну й неначе традиційну ривалізацію між Білим Домом і Капітолем у вирішуванні найголовніших, в першу чергу закордонних проблем. Але коли заздрі за свої прерогативи сенатори нарікають на брак „рівноваги" із шкодою для Конгресу, то дійсне порушення тієї рівноваги із шкодою для Президента було б надзвичайно загрозливе для цілої Америки. У новітніх часах був уже прецедент: ізоляціоністична течія в Сенаті перемогла в дебатах над ратифікацією Паризького договору після першої світової війни і Сенат відкинув тоді той договір, спричинивши особисту трагедію Вільсона. ЗСА не приступили до Ліґи Націй з тим арґументом, що це накинуло б Америці „небезпечні зобов'язання". Але відсутність Америки в Лізі Націй стала однією з глибших причин — вибуху другої світової війни.

Вимоги громадянства

Совєтська преса любить покликатися на „громадськість". Щоправда, вона часто з пропаґандивною метою підтягає заяву якогось комсомольця під заяву всієї „громадськости", але читачі в Україні звичайно відразу орієнтуються, де партійна полова, а де зерно правди.

Навіть в умовах колоніяльно - імперського режиму громадська думка відіграє певну ролю в житті України, і під її натиском часом змушені поступатись місцеві комуністичні ватажки. Так, під натиском вимог громадянства була врятована останніми роками на українській землі не одна історична пам'ятка, не одна церковна будова. Голоси обурення, публіковані на сторінках київської преси, не дозволили режимові піти на злочин і зруйнувати забудови й подвір'я Києво - Могилянської Академії. Занедбаний Хортицький острів, один із центрів Запорізької Січі, тепер під натиском українського громадянства беруться бодай якось упорядкувати, дещо навіть збудувати на ньому за збереженими в козацьких архівах плянами . . .

Багато з вимог українського громадянства, очевидно, совєтська преса промовчує, бо, хоч „Радянська Україна" та інші часописи і виходять українською мовою, створено їх на те, щоб виконували волю Москви, керівників імперії. І все таки навіть на сторінках випрасовуваної цензорською праскою „Літературної України" з'явилась останнім часом ось така вимога письменників та діячів культури України: „Слід подбати про те, щоб українська книжка продавалася у всіх спеціялізованих книгарнях країни — в Сибіру, на Далекому Сході, в Алтаї". Таку думку висловлено на засіданні Президії Спілки Письменників УССР, і її надруковано в „Літературній Україні" з 17 червня 1969 р. Тут не згадано про українську частину Курщини і Вороніжчини, про українську Кубань, невідомо, чи й це скромне побажання буде виконане, — але це таки вказує на те, що громадянство України, зокрема діячі її культури наполегливо добиваються від окупанта поступок.

В. Чапленко

ДЕЩО ПРО „ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ"

Як відомо, в офіційній фразеології УССР, всупереч оцій її назві, не дуже радо вживають слова „український", а натомість уживають географічно - територіяльного визначення — „Україна" в формі родового відмінка приналежности. З самого початку панівна партія в цій „державі" називалась „Комуністична партія (більшовиків) України", а не „Українська комуністична партія", як це пропонував В. Шахрай та інші „укапісти". Отож і тепер, коли Москва повернулась до національної політики свого т. зв. воєнного комунізму, організація письменників на Україні зветься „Спілка Письменників України", що є тільки філіялом Всесоюзної Спілки Письменників і охоплює всіх, хто тільки проживає на цій території, незалежно від того, якою мовою пише.

На другому місці щодо кількости після властивих українських письменників, тобто тих, що пишуть українською мовою, є група російських письменників: за даними з V з'їзду Письменників України, їх аж 123, з загальної кількости 698, куди входять ще жидівські (18) та інші (4), як там кажуть, „працівники пера".

Можна навіть сказати, що ці російські письменники є „найтвердіша одномовна група в Спілці, якій не загрожує перехід на українську мову. До цієї групи насамперед належать письменники - колонізатори, ті, що народилися десь у Ленінграді, у Вологодській чи якійсь там іншій північноросійській області або навіть аж у Сибірі, а тепер попереселялись, порядком свідомої колонізації новозавойованої України, до українських міст і, як заступники панівного в усій імперії народу, не потребують навіть знати мову поневоленого народу. Це переважно полковники, ба навіть генерали, що на публікованих портретах виглядають так „імпозантно", — в погонах та петлицях.

Росіян же тепер на Україні аж 6,9 мільйона, тим часом як за переписом 1926 року їх було тільки 3,1 мільйона. До них приєднується чимала кількість тих росіян та „націоналів" (переважно жидів), що хоч і народились на Україні, але не приєднались до того народу, який їх вигодував, а пішли на службу до окупанта.

Є в цій російськомовній групі і певна кількість українців з походження, навіть народжених у селі, що стали перевертнями і пишуть мовою „старшого брата". Призвела до цієї зради здебільшого їхня служба в армії, що, як це відзначав у 1920-их роках ще М. Скрипник, а тепер підтвердив І. Дзюба, є одним із наймогутніших чинників денаціоналізації і українців і інших поневолених народів СССР. Сприяє цьому, звичайно, й стовідсоткова русифікація міст та індустріялізованих районів, як і сприятлива для цього процесу політика партії.

Це такі письменники, як от В. Мельник, І. Мельниченко, М. Омельченко, М. Рибалко, Тарас Рибас, Чорний - Діденко (він і по-російському пише „Диденко"), І. Рядченко, П. Гуцал, Л. Горлецький, Д. Бакуменко, М. Романенко, В. Тимченко, В. Кондратенко, Л. Кондрашенко й інші. Одного з таких — І. Стаднюка вже немає в Спілці Письменників України, бо він уже пішов „вище" — редагує московський журнал „Огонек" („Вогник").

Не можна не відзначити майже неймовірного факту: Йосип Жупан, що народився в с. Бородівці Мукачівського району на Закарпатті і 26 років учителював в українських селах Закарпаття та скінчив Ужгородський університет, теж пише мовою окупанта. Це, очевидячки, продукт ганебної пам'яті москвофільства, яке навіть пряшівських письменників до 50-их років нашого сторіччя тримало в лабетах російщини.

Як бачимо, „ленінська національна політика" ще й тепер, коли українське письменство стало одним із світових надбань, виплоджує цілі загони „гоголів", може, ще навіть гірших за М. Гоголя, бо вже й без будь-якого „роздвоєння" їхніх зрадницьких „душ".

Група властивих українських письменників складається з 521 чоловіка. Хоч вона кількісно значно переважає групу російських письменників на Україні, але, діявши в умовах примусової двомовности та постійної загрози переслідування, що завершуються навіть концентраційними таборами, не є така „тверда" в мовному розумінні, як ота колонізаторська російська. Є серед них такі, що пишуть обома мовами (В. Подольський, Д. Соколов, С. Голованівський, Д. Безорудько, В. Канівець, І. Синельников та інші), дехто намагається проривати цензурні перешкоди, гостріші для українського друкованого слова, як для російського, і публікує деякі свої твори російською мовою (З. Тулуб, нещодавно — Ю. Смолич із своїми спогадами про 20-ті роки).

Але є серед цієї властивої групи українських письменників просто зворушливе для українського патріотичного чуття явище: українські письменники, що походять із офіційно „заборонених" тепер українських земель — Північного Кавказу, Дінщини, Вороніжчини та інших місцевостей і міст Російської Федерації. Так, як колись народжений у теперішній Ростовській області О. Корсун, що „скрутив" у першій половині XIX стол. український „Сніп" (альманах), як видатний діяч того й трохи пізнішого часу М. Костомаров, як Я. Кухаренко, а під час визвольної боротьби українського народу 1917-1920 років А. Животко та Є. Плужник, що походили з української Вороніжчини, — так і ці вже „радянські" письменники своєю українською творчістю засвідчують те, що, всупереч отій „забороні", ці українські землі живуть спільним життям усього українського народу. Це такі письменники, як М. Упеник, народжений біля Ростова над Доном, С. Мушник, народжений у Казахстані, Г. Печенівський, народжений на Вороніжчині, В. Поліщук, народжений у Новосибірській області, Р. Третяков, народжений у м. Пермі, та інші.

Є в українській групі видатні письменники й жидівського походження, що поєднали свою творчість із долею українського народу, — Л. Первомайський, Н. Рибак, І. Стебун.

З огляду на те, що нова українська література на протязі своєї історії була зв'язана переважно з селом, мимоволі й тепер виникає питання: якого походження ті письменники, що пишуть по-українському? Кілька років тому, на зустрічі поетів І. Драча й Д. Павличка з українською інтеліґенцією в Ню Йорку, я запитав їх, чи не є воно й досі так, що українською мовою пишуть ті, хто народився в селі, а народжені в місті пишуть по-російському. На це моє питання хотів був відповісти заперечно І. Драч, сказавши, що от, мовляв, Ліна Костенко й В. Коротич походять із міста, але його перебив Д. Павличко: „Та що там казати! Правди ніде діти! Ми біля них (міських з походження письменників — В. Ч.) упадаємо, щоб вони писали українською мовою, але це не допомагає"... Я передаю його слова з пам'яті, приблизно, але зміст відповіді був такий.

Хтось тоді з керівників зустрічі показав книжку „Письменники України", видану в Києві 1966 р., мовляв: „Ось тут є всі інформації, хто звідки походить". Але я досі цієї книжки не мав у руках і не міг цього перевірити. Та це питання й далі муляло мене. Про нього нагадували мені й інформації про поетів - початківців, твори яких друковано в тамтешніх часописах — у харківському „Прапорі", в „Літературній Україні" тощо. Я не робив спеціяльних нотаток, але, скільки пригадую, переважна їх більшість походила з села.

Якщо взяти найновіше таке повідомлення, в ч. 48 „Літературної України" (з 17 червня ц. р.), то хоч воно не найтиповіше в цьому розумінні, але й у ньому на шість українських письменників тільки двоє народжених у місті, а четверо в селі, зате з трьох російських письменників двоє народжені в м. Миколаєві на Україні і одна народжена в Красноярському краї. Разом з тим це повідомлення типове в тому розумінні, що виразно вказує на зростання кількости російських письменників на Україні: з дев'яти письменників третина — російські.

Але я тепер дістав і оту книжку „Письменники Радянської України", і можу з'ясувати поставлене вище питання. Мій приблизний підрахунок (бо точний у цій справі, мабуть, і неможливий, оскільки є селища, приміські райони, тобто щось се-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Микола Бараболяк

ПЕТИЦІЇ ДО ПРЕСТОЛУ ЧИ ДІЯЛОГ МІЖ СОБОЮ?

(Порядком дискусії)

(1)

Ніхто нині не сумнівається, що наша Католицька Церква переходить поважну духову кризу. Майбутнє її залежить від того, чи зуміємо цю кризу правильно розв'язати.

Отже, йдеться передусім про методи, які маємо стосувати, намагаючись розв'язати проблеми нашого релігійно - духового життя.

Так як досі, не виглядає, що методи, які стосуємо, можуть принести успіх. Треба, на жаль, ствердити, що для розв'язки наших релігійно - духових труднощів стосуємо ті самі методи, які вживаємо в політичному житті, а їх питоменністю є упередження, спрощування проблем і нехіть до компромісів.

Почнемо від останнього.

Назвіть будь - яку світову проблему, яку не намагалися б розв'язати компромісом! Чи В'єтнам, чи соціяльні труднощі, чи економічні проблеми — ніде не ставиться питання „або-або". А ми постійно ставимо наші проблеми на це „або-або".

Це не припадок. Це — вияв нашого леґалістично-ідеологічного підходу до соціяльних проблем. Хто формував наше мислення? — Правники. Наші ж правники, як і інші европейські, виховані в дусі адорації закону, у вірі, що завжди можна добитись здійснення права так, як його собі суб'єктивно інтерпретуємо, — нехтують компромісом.

І цей підхід глибоко ввійшов у психіку нашого народу. Коли сусід переорав нам пару цалів межі, ми, замість піти на компроміс і врахувати теж твердження сусіда, що минулого року ми заїхали плугом дещо задалеко в його ниву, ми йшли до суду, іноді аж до Відня чи Варшави, щоб „добитися права".

Ми так засліплені у нашій об'єктивній „правді", що не всилі добачити і дещо правди у противника. І так за пару цалів землі ішла іноді ціла нива — лише на те, щоб на наше вийшло. Воюючи за неістотні, малі речі, втрачаємо перспективу розуміння ваги цілости.

Право мало також рішальний вплив на методи розв'язки питань соціяльного життя і в американському світі. Та Common Law не так ясно прецизує ситуації і санкції, як европейське статутове право. Відси в американському світі непевність права, але заразом більша відвертість для вислухання і вирозуміння арґументів противника і нахил до компромісу. Більшість спорів тут полагоджують адвокати між собою поза судом, допомагаючи сторонам взаємно вирозуміти себе.

На наше лихо до того леґалістичного підходу до розв'язки соціяльних проблем додав вогню в останніх роках також ідеологізм. Ідеологізм же, безкомпромісовий у своїх підставах, бачить усе односторонньо і ніколи не рахується з тим, що можна мати інший підхід, як встановлений непомильними ідеологічними законами.

Писання петицій до Апостольського Престола — це вияв такого леґалістично-ідеологічного підходу для розв'язки нашого релігійного питання. Колись писали ми петиції до Найяснішого Пана у Відні. Нині до Папи. В петиціях тих уперед обвинувачуємо Рим у наших труднощах, а відтак вимагаємо, щоб той Рим розв'язав усі наші проблеми і здійснив нашу правду...

Обвинувачуючи Рим та й наших єпископів, виявляємо два інші первородні гріхи нашого мислення: упередження і спрощування справи.

Для ілюстрації наведемо декілька думок з петиції, зредаґованої нашими тямущими одиницями з наукових кругів, яку нещодавно нам переслано для підпису.

Чого лише там не написано: і легкий докір Римові за те, що допустив до фраґментації нашої Церкви через установлення окремих юрисдикцій для наших підкарпатських братів; і домагання взяти нашу Церкву з-під юрисдикції Східньої Конґреґації, члени якої не мають зрозуміння для справ нашої Церкви; і щоб осудити деяких латинських владик за їх вмішування в справи нашої Церкви; і врешті, щоб наші владики визнали авторитет Верховного Архиєпископа, і щоб підперли ідею патріярхального устрою нашої Церкви...

Чи можна сподіватися корисної реакції на таку петицію?

Чи можна обвинувачувати латинських єпископів і римські курії за те, що вони прямують у дусі екуменізму до наближення з нашою Церквою, так як вони це роблять у відношенні до протестантських, православних, а навіть нехристиянських Церков? Чи такий вплив може бути визнаний у Римі, як щось невідповідне?

Чи не встановив для нас Рим патріярший устрій? Чи Рим винен, що досі не дійшло до виповнення того права на окремішність нашої Церкви — змістом?

Де корінь лиха? В Римі чи в нас самих? Чи Рим може розв'язати для нас проблему патріярхального устрою нашої Церкви, чи доля Патріярхату в наших таки руках?

Доля нашої Церкви не в чужих руках, а в наших. Ми несемо відповідальність за все, що зле діється у нас, і в нас сила і можливість лихові зарадити. Вся трудність у неспрецизованому характері нашої Церкви, недостачі порозуміння, якою має бути наша Церква.

(Закінчення буде)

ПРОВІДНИК КОМСОМОЛУ О. КАПТО СТАВ ЧЛЕНОМ ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УССР

Верховна Рада УССР постановила в Києві 20 червня „обрати членом Президії Верховної Ради УССР Олександра Капта", першого секретаря комсомолу в Україні. О. Капто визначився багатьма нападами на українську молодь, особливо студентів та працівників пера, які ставили законні, як на совєтські мірки, вимоги про пошанування української мови в Україні.

З НАШИХ БУДНІВ

ПРИЗАБУТИЙ МАЛЯР

Наш друг Ярослав, як і всі чесні давнтавнські старожили, ніколи не був високої думки про гіппісів, їппісів та інше волосате братство, що літньою порою так щедро облягає та засмічує чи то 8-му вулицю, чи Другу евню. Та віднедавна він трохи змінив свій погляд на цю породу створінь, можна б сказати, навіть у позитивному напрямку. Між цими чудаками, твердить друг Ярослав, трапляються типи, в яких голова варить непогано, які щось мислять, філософують, а то й не позбавлені почуття гумору.

Сталася така біда, що моїм приятелям прийшлося малювати мешкання, або так званий шумно „апартмент". Як воно не дивно, але, при стані трьох з половиною мільйонів безробітних у цій країні, в наші часи важко інколи знайти кімнатного маляра. Тож мої приятелі забрались до малярства самотужки. З малюванням було ще півбіди, — справа стала комплікуватися аж тоді, коли дружина виявила бажання одну з кімнат „паперувати" — тапетувати стіни кольоровим папером з усякими взорами та й візерунками . . .

Перед цією проблемою друг Ярослав став безпомічний, як мала дитина. Він так старався рівно-симетрично клеїти ці папери, аж зі шкури вилазив, а воно, чортівщина, завжди виходило криво-навскоси! Це, врешті-решт, випровадило з рівноваги дружину, що сказала доволі піднесеним голосом:

— Чоловіче, коли хочеш, щоб я тут, коло тебе, не дістала нервового розстрою, кинь цю роботу, йди на вулицю і пошукай фахового майстра!

— А де ж його шукати? — традиційно почухав у потилиці чоловік.

— Як то — де? . . Там, де купував ці дурні папери!

Друг Ярослав облишив декоративну діяльність та й поплівся по сусідніх складах паперу шукати відповідну фахову силу. В одній крамниці пощастило йому зустріти знайомого земляка з Копиченець, співвласника складу з фарбами, а. затруднював у себе з півдозена волосатих індивідуумів з Іст Вілледжу, які доволі успішно вдавали, що ніби там щось роблять, працюють.

— Поспитайте отого хлопця з кульчиком у вусі, — земляк показав пальцем на одного з працівників, що стояв проти дзеркала і зосереджено розчісував бороду гребінцем. — Він, хіба, мусить знати всіх малярів-декораторів у нашому кварталі.

Друг Ярослав обережно наблизився до бородача, чемно привітався, вилущив йому свою проблему і попросив поради. Той тим часом закінчив розчісувати бороду і взявся заплітати косичку на голові, тримаючи в зубах тоненьку, червону стяжечку-полятичку.

— Слухайте, містере, — сказав нарешті красунь, закосичившись, — я знав колись одного кімнатного маляра, але, на жаль, він давно вже перестав працювати за своїм фахом . . .

— Хто ж він такий, той маляр? Знаєте його прізвище? — спитав друг Ярослав.

— Так, знаю: Адольф Гітлер!

Ікер

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Василь Волицький

ДЕЩО ПРО РОГАТИН І ПРО РОГАТИНСЬКУ ПРИВАТНУ УКРАЇНСЬКУ ГІМНАЗІЮ

(8)

6-го серпня 1914 р. пролунав у краю заклик Головної Української Ради — „До зброї!" В Рогатині під проводом проф. М. Венґжина-Угрина Безгрішного зорганізувався курінь УСС. Зголосилися до нього майже всі старші учні, але, коли курінь через Львів приїхав наприкінці серпня до Стрия, австрійське командування дозволило прийняти тільки декотрих. Ці вибранці пішли „у кривавий тан", щоб „у лузі червону калину підняти", щоб „визволити братів-українців з московських кайдан" і у 205-ту річницю московської перемоги під Полтавою, що її, цю перемогу, цар Петро купив зрадою — здобути лицарську славу переможеній там українській зброї гетьмана Івана Мазепи та й привернути давню пошану відновленій у Леґіоні УСС українській збройній силі.

Директор М. Галущинський, сотник австрійської армії, став першим командантом УСС. З учительського збору гімназії були включені до УСС підхор. М. Венґжин-Угрин, Лев Смулка і Антін Лотоцький, а згодом пор. д-р Н. Гірняк.

Шлях переможних боїв, що його УСС перейшли на верхах Карпат впродовж вересня-жовтня (Верецьке-Тухолька) і в листопаді на горі Ключ б. Труханова та на передпіллях Борислава, Дрогобича і Стрия в 1914 р.; на Маківці, під Болеховом, Викторовом, Галичем у Семиківцях 1915 р.; під Потуторами і на Лисоні б. Бережан у 1916 р. — позначили вони могилами найкращих наших друзів і густо зросили молодечою стрілецькою кров'ю.

Інші рогатинці, що були охоплені мобілізаційними наказами, кривавилися в „ц. к." полках на широких фронтах Австро-Угорщини. Під Красніком, у Польщі, поляг хорунжий 85 пп., Остап Данкевич з VII кляси[13]); тричі був поранений у боях 9 пп. проф. Гнат Мартинець, поручник, пізніше сотник і, як інвалід — посадник Володимира Волинського та командант Володимир-Волинського повіту. В тому ж 9 пп. проходив труди війни проф. М. Щуровський, сотник, що взимі 1919-1920 р., як старшина II бриґади, помер на тиф у Гнівані на Поділлі.

Незалежно від того, на які фронти кидала доля учнів Рогатинської гімназії, всі жили, мріяли про ясне майбутнє України, всі вірили, що недалекий час, коли Україна „засяє у народів вольних колі, трусне Кавказ ,впережеться Бескидом . . ." і пильно слідкували за настроями на висотах „власть імущих", пам'ятаючи Франків наказ — „До великого моменту будь готовий кожний з вас"! . . З вирозумінням до цих ідей поставилися теж деякі жиди, учні нашої гімназії. Лев Брінґ з VI кляси, чотар III/24 куреня ім. Дорошенка, бився взимі 1918-1919 р. під Львовом. Помер на тиф 1920 р. у лікарні в Вінниці.

„Ми переходили всячину, — писав у серпні 1915 р. з окопів у Свистільниках мій друг з V кляси УСС Василь Бойчук. — Бувало цілі полчища московські ми мали проти себе, а все таки видержували їхні атаки і москалів побивали. В бою на горі Ключ, під Трухановом поляг 3-го листопада 1914 р. наш добрий друг Михайло Гавришкевич, під Болеховом у травні 1915 — Олекса Притика з VI кляси, десь на розвідці у Козьовій або Тухлі пропав наш милий друг з VI кляси — Пиріг, у Свистільниках — гордощі VI „а" кляси, Ст. Велитович, на стежі під Підгайцями багатонадійний Михайло Колодій з VI „б" кляси.

Ледве по важких боях 1916 р. почали вигоюватися стрілецькі рани й ледве по важких трудах перевтомлені стрілецькі сотні розпочали заслужений відпочинок і, доповнені новими добровільцями, що їх у Вишколі УСС, у Завадові, Верині Дроговижі[14]) готовили до нових воєнних завдань, як всіх українців Галичини приголомшила вістка про те, що австрійський уряд виділив Галичину зі складу Австро-Угорської держави і передав її полякам. Це був т. зв. „Акт цісаря" з 23 жовтня 1916 року.

Ясно, що це викликало глибоке обурення передусім серед УСС'ів. З цього приводу мій друг з V кляси, Василь Владика писав 15 листопада 1916 р. з копа УСС: „Василь Вишиваний (Вільгельм Габсбурґ) — наш „приятель" і приємно всміхається до нас, хвалить наше вояцьке завзяття та воєнні здатності кронпринц Оскар Гоґенцолерн. Виходить, одначе, що всі наші дотеперішні труди і воєнні жертви — це тільки дань „ад майорем Польоніє ґльоріям" („для більшої слави Польщі"), Польщі — „од моржа до моржа." Збережемо наші сили і в догідний час самі визначимо наші границі зброєю!" . . Не менше обурення викликав цей акт у рогатинців, що 1915 р. були змобілізовані до австрійської армії.

[13]) Син залізничника зі Станиславова.
[14]) Села у Жидачівському повіті, б. Миколаєва.

(Далі буде)

Сумівське спільне свячене

Осередок СУМА ім. Гетьмана Богдана Хмельницького в Клівленді, при співучасті Кружка Матерів та Батьківського Комітету юносумівської молоді, в неділю 27 квітня 1969 р. в Домі СУМА влаштував Спільне Свячене для свого членства Ю. СУМА „Корсунь" ч. 3, родичів та прихильників сумівської молоді.

Зібрання привітав голова Осередку Петро Райца і попросив о. Миколу Павлишина поблагословити просфору та святочні дари, які приготовили пані з Кружка Матерів. При співі Христос Воскрес о. Павлишин ходив попри столи і святив Божі страви та українським традиційним звичаєм всіх присутніх кропив свяченою водою. Потім о. Павлишин мав прекрасне слово до присутніх, головно до тих, які родились не в Україні: говорив про українську традицію та звичаї, описував наш Рідний Край, про українські Великодні пісні, гагілки, вогні та стріляння з моздзірів коло Церков, як радісно і весело колись було для української молоді під час Великодних Свят на нашій Рідній Землі. Тепер наш український нарід в кайданах, в тюрмі і на засланні, бо тепер на Україні панує антихрист. о. Павлишин особисто подякував сумівській клівлендській молоді, що на його заклик під час Сумівської Ялинки зібрала суму в 180.00 дол., і прочитав листа від Архиєпископа Гавриїла Букатка з Югославії за дар в пожертвах. Кир Гавриїл Букатко прислав образок Ісуса Христа для Осередку СУМА в Клівленді і поблагословив сумівську молодь і всіх жертводавців. о. Павлишин просив по змозі знов провести збірку для виховання українських молодих священиків у Югославії. Збіркою зайнявся член ГУ СУМА Григорій Головка, було зібрано 98.00 дол.

Голова Осередку СУМА П. Райца побажав присутнім смачного. Наша українська спільнота по всіх закутинах вільного світу не забуває своєї традиції та з найбільшою посвятою виховує своїх дітей в українському християнському і національному дусі.

У мистецькій програмі виступили 13 осіб з Ю. СУМА: грали на гітарах і мандолінах, співали Воскресні пісні під керівництвом Василя Кострика. Юних виконавців присутні нагороджували оплесками. Ірина Мудрак з Роя „Фіялки" дуже добре виконала вірш „С л у х айте, Друзі" Марійки Підгірянки. Молодші і старші юначки з Роя „Фіялки", що ним керує Виховниця 1-го ступеня студентка Клівленд Стейт університету, дружинниця Оля Головка, і Рій „Лілії", що ним керує Виховниця 1-го ступеня студентка Кейс Вестерен Резирв університету, дружинниця Мирослава Мудрак (гагілки навчила Мирослава Мудрак) виконали гагілки й пісні. Юнацтво виконало дуже гарно, а найбільше зробило миле враження на присутних, як юначки виступали з квітами в руках і з ними виводили гагілки.

Програмою керував Булавний Ю. СУМА „Корсунь" ч. 3 в Клівленді, студент Джан Керол університету, Вихсвник 1-го ступення дружинник Ігор Цішкевич.

Після офіційної і мистецької частини відбулась забава з танцями, при оркестрі П. Гупаловського. Молодь і родичі забавлялись до пізнього вечора.

За гарну підготову Сумівського Свяченого дорогим паням з Кружка Матерів сумівської молоді направду належиться висловити щиру подяку — за їхній труд і вирозуміння та допомогу в плеканні і розвитку сумівської діяльности в Клівленді.

Хлопчик з Бережанщини три дні блукав у лісі

Бережанська місцева газета під наг. „Нове життя" повідомила в травні про пригоду, що сталася з Андрійком Зайцем, якому три з половиною роки і який приїхав з батьками відвідати родину лісника на тернопільщині. Хлопчик відбився від своїх і заблукав у лісі. Його розшукували жителі села Лушпани та ін. сіл, шкільні старші діти й ін. Аж третього дня надвечір один чоловік помітив біля лісової дороги край калюжі дитячі сліди: одна ніжка боса, друга взута. Сліди повели й до загубленої дитини: Андрійко стояв з пучечком прив'ялих квітів. „Що ти тут робиш? — запитав рятівник. — Шукаю татка, — спокійно відповів хлопчик. Дві доби 3,5-річний Андрійко Заяць блукав лісом. Там і спав, як надходила ніч. З'їв два яблука, що були у нього в кишені. Хлопчик виявився на диво міцного здоров'я. Незабаром хлопчик знов пішов у дитсадок. Коли в Андрійка запитують, як йому сподобалось у лісі, він відповідає: — Гарно, там багато ялинок, а в садочку лише одна".

Непорозуміння в справі англійської мови

Українська Студентська Громада Ню Йорку видає від редакцією Анізії Савицької, Ярка Кошіва і Сергія Дяченка двомовний цікавий бюлетень. Цікавий він перше за все тим, що відважно, на причуд спокійно, як теж і культурно розглядає багато актуальних, дискусійних, а то й контроверзійних проблем українського громадського життя в Півн. Америці. — В останньому числі ч. 3, з травня 1969 р. є три статті „В. Чорновіл, як приклад людської чесности" Я. Кошіва, „Чи репресії англійської мови помагають захованню української громади" Юрія Савицького й „Молодечі організації й ми" Дарки Чайківської — перші дві написані в англійській мові. До речі — друга була вже в англомовній „Свободі", про що й є замітка.

Хоч всі три наведені статті посередньо заторкують питання, які розглядають саме під цю пору Комісії Пластового Конгресу Другого, то ми хотіли б коротко передискутувати один уступ з дуже контроверзійної статті Я. Кошіва. В ній наводить він наголовок передовиці в „Пл. Ватрі" з лютого ц. р. „Хто не знає української мови в слові й письмі — не може бути пластуном" — і називає його „погрозою поодиноким особам викиненням з організації" за неповне знання української мови. А дальше питається „Як ми, студенти, повині реагувати на такі застрашування?"

Лишаємо на боці дальші, надто претензійні може, неправильні порівнання наших студентів тут — з В. Чорноволом там. Хочемо тільки обговорити те, що відноситься до Пласту.

Думаємо, що тут є поважне непорозуміння. Бо приміром — кому прийде на гадку назвати високі вимоги принятя гарвардським чи єйльським університетами „застрашуванням" чи „переслідуваннямм"? Напевно нікому.

Пласт зовсім не відсуджує від українства тих, які не можуть чи є за вигідні вивчити та постійно плекати українську мову та стати білінґвістом двомовником. (До речі — Фед. уряд Америки дає окремі допомоги двомовним школам.) Але з другого боку, — Пласт поставив перед собою найважчі в дану пору завдання потрібні українській справі, а саме: „Ми хочемо затримати етнічну ідентичність української спільноти" (Рекомендація ч. 1 Пл. Конгресу Другого, схвалена на КУПО в Олбані 1-го січня 1967 р.) Пласт, ото ж, поширив своє дотеперішне завдання допомагати визволенню України на первісний, з часів основання, тяжчий клич „Боротьби за Збереження Української Душі" („Пл. Шлях" ч.2/13/67, ст.2). І от, щоби могти справитися з новоприйнятими завданнями — Пласт рішив поволі підносити вимоги до виконавців намічених завдань, - пластунів. Вони мусять бути приміром, якщо хотять помагати українській молоді стати духово багатшими, вивчити дві культури, замість одної місцевої, та постійно плекати й нащадкам передавати культуру походження, культуру предків, якої без знання мови не можна опонувати. От і тому і є вимога, до недавна зрештою самозрозуміла, знати бездоганно українську мову. Ватьки записуючи дітей до Пласту „підписують" вже тепер заяву, що будуть вчити дітей української мови (так дбайливо, як прим. вивчають їх музики чи танків).

Пластуни не звикли йти по лінії найменшого опору й виправдувати свої помилки чи недотягнення „ідейними заложеннями". Пластуни вибирають тяжчі, але й кращі вислідом, дороги.

Атанас М. Мілянич,
реф. преси КПС в ЗСА

ДОПОМОЖІТЬ ПЛАСТОВІ!

Головна Пластова Булава звернулася із закликом до пластових сеніорів і сеніорок, зміст якого передаємо нижче:

Допоможіть Пластові в літній програмі пластової дії! Бо по суті — сеніорат для Пласту! Це найперша ціль його існування, як окремої організованої вікової групи в Пласті. З нами вже літо 1969 р., з програмою літніх таборів, курсів. Для успішного їх переведення (не числово-статичного чи фінансового) та справді виховного ефекту, треба далеко більше чим забезпечення тих пластових дій проводами, програмами та засобами. Пласт в діяспорі не має потрібного для успіху його програми виховання *середовища*, що його мають скавтінґи других державних народів, як мав його Пласт на Рідних Землях. Якщо називаємо себе виховною організацією, слід тоді консеквентно доконче виелімінувати все те, що демобілізує та деморалізує так молодь, як і дорослих членів Пласту.

За словами Сірого Лева під час Сеніорського З'їзду в Боффало 1961 р., відповідальність за Пласт в цілому лежить і лежатиме на сеніораті, незалежно, як написані правильники, як уложені резолюції.

Тому звертаємось до Вас, Подруги та Друзі, із закликом: тих, що зараз у проводах і в якійнебудь формі активні в Пласті, і тих т. зв. „неактивних" — допомогти, кожна і кожний по своїй спроможності, знанні і досвіді, чимось і в чомусь, а найперше в час цьогорічної літньої програми пластової дії. Допоможіть проводам таборів чи то у переведенні окремих ділянок, аспектів чи точок програми, підготовці матеріялів та засобів, догляді безпеки, ладу, програми та улаштувань, продемонструйте Ваше зацікавлення молоддю та врешті будьте добірними глядачами у „театрі" пластової дії пластової молоді!

Виступаючи в пластових одностроях, пам'ятаймо, що ми дорослі пластунки-пластуни, і наша поведінка, пластова постава, добре діло, дружба — звертають на нас увагу молоді.

Віримо, що проводи пластових імпрез та пластові проводи в загальному зрозуміють та доцінять тих з Вас, що захочуть помогти тепер чи в майбутньому.

Просимо Вас, пластові проводи, подати цей заклик до відому усіх сеніорів якнайскорше.

Заклик підписали:

Пл. сен. Іванна Ганкевич, ГБПластунок; пл. сен. Теодозій Крупа, Голова УПС та пл. сен. І. Раковський, ГБПластунів.

Срібний Ювілей М. і К. Піганів, Гартфорд, Конн.

У неділю 27 квітня по Службі Божій приятелі запросили п-во Михайла і Катерину Піганів „вступити по дорозі" до УНДому. І тут стрінула їх мила несподіванка: в просторій залі, заставленій столами, з квітами, з накриттям до ювілейного обіду вони побачили коло півторасотні їх приятелів і знайомих, а попереду всіх їх доньок Анну і Марію, сина Богдана, ще й старшого сина Стефана, який несподівано з'явився з далекого Акрону, Огайо, де студіює.

Дир. Р. Романишин майстер цієї родинно - громадської Зустрічі, привітав ювілятів від імені присутніх та бажав їм многих літ та інших Божих благодатей. Ювіляти мають пошану і симпатії Гартфордської громади зовсім заслужено. Вони ніколи не відмовляють своїх пожертв на церковні, національні і громадські цілі. П. Михайло кілька років виконував обов'язки організаційного референта УНДому, де разом з дружиною вклав багато свого часу і праці. Їхні діти виховуються в національному дусі, студіюють, належать до УНСоюзу.

Ювіляти, зворушені сердечним прийняттям з нагоди їх 25-літнього подружжя, жертвували 150 долярів на добродійні цілі. З того призначено по 25 дол.: на укр. кат. Церкву, Дух. Семінарію у Стемфорді, Ю СУМА, Визв. Фонд, УНДім і Радіовисильню в Мадриді, Еспанія. Жертводавцям щира подяка і бажання щастя і здоров'я на многі літа.

Е. Г.

МУРИНСЬКІ „ЧОРНІ ПАНТЕРИ" СКАРЖАТЬСЯ, що комуністична Куба дуже погано поводиться з їхніми проводирями, які втекли на Кубу з Америки, де — за різні їхні злочини — грозили їм поважні кари. „Чорні пантери" — це екстремна ліва, або просто комуністична організація американських муринів, які проповідують насильство і „революцію", як найкращий засіб, щоб здобути всі права для муринів. Але власті в Комуністичній Кубі не хочуть їх підтримувати та на різний лад переслідують, включно до арештування й запроторення до кацету.

АФРИКАНСЬКА ҐАНА ВЕРТАЄТЬСЯ до конституційного режиму. Тамошній військовий уряд ген. Джозефа Анкраха проголосив, що 29 серпня ц. р. відбудуться там вибори до 140-членного парляменту. Ґана, кол. британська колонія, дістала незалежність у 1960 р., а в 1966 р. скинено там диктаторського комунофільського президента Кваме Нкрумаха.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ
29-го ЧЕРВНЯ 1969 Р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори Б-ва св. Василія 339 Відд. о год. 5-ій по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься чл. вирівняти залеглості і відібрати дивіденди. — Ю. Лазорський, предс., С. Лупацій, секр.

Стейтова Округа УНСоюзу стейту Коннектикат...

(Закінчення зі стор. 1-ої.)

працею на це собі заслужити.

Після доповіді головного радного Степана Гавриша вив'язалась дискусія, в якій забирали слово проф. Телюк, п-і Прескович, дир. Гомотюк, Василенко, Мусій, Олійник, Добчанський, Романишин, Дутка і Гіна. Дискутанти порушили багато важливих справ, а саме, вимагали пороблення заходів надання статутових прав окружним комітетам, справа постійного організатора для стейту Коннектикат: справа 27 Конвенції, під час якої делегати округи будуть домагатись і старатись бути вибраними до Головного Уряду УНСоюзу. Широко було дискутовано проблему молоді, яка, скінчивши студії, бере високе забезпечення не в своїх Союзах, а в комерційних чужих установах. Також висловлено побажання до редакції „Свободи" поміщувати в щоденнику статті більш поміркованi, і тимсамим задовольняти всі організації та угрупування. Присутні з признанням висловились про винесення важливих ухвал Головним Урядом під час останніх річних нарад, з великим ентузіязмом вітали рекомендацію Головного Екзекутивного Комітету в справі ведення широкої акції для відбуття Синоду Владик УКЦеркви, який повинен завершитись створеньям Патріярхату цієї Церкви.

Вичерпнині виясненя і відповіді дискутантам на порушені ними справи дали проф. Телюк і п. Гавриш. Збори закінчив голова округи закликом докласти всіх зусиль, щоб у ювілейному передконвенційному році округа здобула якнайбільшу кількість членів. Потім усі присутні були запрошені на перекуску, яку приготували урядники 277 відділу з Гартфорду під керівництвом дир. Гомотюка, і далі продовжувано дискусії на різні союзові теми.

Збори були конструктивні, а на підставі дискусій можна було устійнити, що присутні Відділові Урядники направду є заінтересовані як в рості УНСоюзу, так і його популярности.

Присутніми на зборах були 24 відділові урядники, які заступали 9 Відділів. Округа нараховує 14 Відділів, котрі разом мають понад 3 000 членства.

Громадський Комітет та оо. Василіяни...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

А. Осадци, але тільки в загальному й що деталі будуть предметом розмов і рішень. Комітет схвалив відбути окрему нараду з інж. Осадцою для перегляду його проєкту і схвалення евентуальних змін та доповнень. Всі приявні погоджувалися в тому, що церква св. Юра повинна стати найбільш репрезентативною церквою в цій великій метрополії й що до її будови повинні причинитися не тільки її теперішні парохіяни, але й колишні. Репрезантативність нової церкви відноситься до її традиційного українсько - візантійського стилю та до загальної імпозантности, достойної великої української громади.

Після основної дискусії, в якій брали участь майже всі члени Комітету, схвалено розпочати інтенсивну кампанію збірки фондів в половині жовтня ц. р. та закінчити її до кінця листопада. Дальше вирішено, що до будови церкви слід приступити негайно після того, як фонд будови досягне півтора мільйона долярів. Під цю пору цей фонд має кругло двісті тисяч долярів. Як основну, середньої величини датку на церкву схвалено суму: одну тисячу долярів. Хоч для швидкого розпочаття будови треба якнайбільше готівкових пожертв, то в потребі, пожертви в сумі 500 дол. буде розкладатися на протяг одного, а пожертви в сумі 1,000 дол. на протяг двох років. Скоре зібрання фондів і уможливлення швидкого приступлення до будови дасть змогу дешевше вибудувати її, скоріше приступивши до будови, бо будівельні кошти з кожним роком значно ростуть. Одною з найактуальніших проблем будови є підшукати відповідно велике число збірщиків пожертв на церкву, які б відвідали всіх парохіян і зібрали їх пожертви та зобов'язання. Комітет та Отці апелюють до всіх, які раді допомогти в будові, зголошуватися для помочі у збірці пожертв. Пожертви та ціла господарка будівельним фондом буде проголошувана в пресі, в церкві та в окремому Бюлетені Будівельного Комітету, який буде появлятися від осени ц. р. Перша нарада Громадського Комітету проходила серед помітного ентузіязму й повної детермінації якнайскоріше приступити до будови церкви, яка, після вибудування нової, модерної школи коштом майже двох з половиною мільйонів долярів, є невідкладною конечністю свято - юрської парохії та всього українського Мангеттену.

Свято в честь кн. Ольги на Союзівці

Рік - річно Союз Українок Америки вшановує заслужених українських жінок, які в будь - яких роках і ділянках прислужилися українській справі. Цього року віддаємо шану Княгині Ользі, яка своєю жіночою, але сильною рукою вела керму могутньої Руси - України. Тисячоліття її смерти вшановують майже всі відділи СУА академіями, концертами, або святковими сходинами.

Окружна Рада СУА в Ньюарку, спільно з 17-ма відділами, які входять до її складу, відзначила ці роковини в неділю 15 червня бенкетом на Союзівці.

Автами і автобусами приїхало понад 90 членкинь, деякі з чоловіками на цей клаптик України у Кетскільських горах. Погода не дописала, але це не відстрашило. О год. 11-ій вислухали всі Службу Божу, яку відправив парох Союзівки о. Л. Гузар. О 2-ій год. зачалась програма свята. У просторій залі засіли всі до обіду - бенкету. При головнім столі сиділи представники централі, Округи і гості, а саме: п-і Падох — статутова реф. Централі, п-і Левицька — організаційна, п-і Муссаковська — касир, п-і Химинець — реф. суспільної опіки, п-і Рак — голова Окружної Ради в Ньюарку, члени виділу Окружної Ради і голови Відділів. Святом проводила Ірина Кіндрачук, імпрезова реф. Окружної Ради. Вона коротко з'ясувала значення свята та представила голів відділів та покликала до слова п-і Рак, яка подякувала організаторам свята, паням Кіндрачук, Гнатик і Бокало, імпрезовим реф. Округи. Пані Рак попросила присутніх вставанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять двох визначних жінок, які саме відійшли: сл. п. Олену Залізняк — довголітню голову СФУЖО, і сл. п. Людмилу Івченко-Коваленко, заслужену письменницю і журналістку, чільну діячку Православного Сестрицтва у ЗСА. Після того коротко і змістовно, на тлі всесвітньої історії, п-і Рак насвітлила постать княгині Ольги, її впливи і значення в тодішньому світі. Доповнила доповідь п-і Т а р к авська, членка 28-го відділу, прочитавши монтаж з ніби історичного роману Семена Скляренка „Святослав" і Наталени Королеви „Легенди", що його зладила Марія Герус, культ. - освіт. реф. Окружної Ради. В кінці п-і Магмет, голова 45 Відділу в Елізабеті, з глибоким чуттям продеклямувала поезію Олександра Олеся „Княгиня Ольга". На цьому закінчено святкову частину зустрічі.

До розваговоі частини належала виграш льосів — книжок, вишивок і кераміки, подарованих с о ю зянками. Хлопчики, сини членкинь молодечих відділів, витягали щасливі числа, за що всі присутні нагородили їх оплесками.

Імпреза назагал була вдалою і пройшла на високім рівні. У вільний час між бенкетом і підвечірком не можна було налюбуватись природою і красвидом з балькону Веселки, бо падав дощ, однак всі були веселі, знайомились і обговорювали різні справи. Після підвечірку, а саме солодкого, привезеного з собою союзянками і чаюкави, почали роз'їжджатися додому. Як лише всі примістились в автобусі, співучі членкині з Менвіллу і Пасейку почали співати наших пісень, одна краща другої, і не дбали, що вікна автобусу обливав рясний дощ.

Пресова референтка Окр. Ради СУА

Світлій пам'яті проф. Р. Смаль-Стоцького

Здається ще так недавно, кілька років тому, Мілвоцька громада прощала бенкетом, бажала добра своєму почесному членові на новім місці його проживання. І ось наспіла болюча для усіх вістка: проф. д-р Роман Смаль - Стоцький не живе... Не нам давати оцінку його наукової та політичної діяльности, його посвяти для свого народу. Це зробить історія. Ми хочемо тут згадати про нього лише як про члена нашої громади.

Прожив серед нас проф. д-р Роман Смаль - Стоцький 18 років. Хоч його діяльність у громаді була мінімальною частиною його праці для українського загалу, все ж вона залишила глибокий слід і мала великий, часто вирішний вплив на розвиток нашого життя. Завдяки сл. п. проф. Смаль - Стоцькому зорганізувалась у Мілвокі з новоприбулих імігрантів українська католицька парафія. Треба було своїм авторитетом підсилити працю місцевого відділу УККА — він находив час. Вміли наші танцювальні групи здобути перші місця серед інших національностей, та не вміли погодитись між собою — покійний Професор ішов і годив їх. Жалілись наші діти, що в „гайскулі" перекручують вчителі нашу історію — він давав годину викладів історії не тільки для студентів, а й для вчителів. А скільки цікавих доповідей, лекцій ми наслухались! Завжди точний, діловий, сучасний, він старався виплекати і в нас ці прикмети.

18 травня 1969 р. відбулись у Мілвоцькій громаді жалібні сходини для вшанування світлої пам'яті д-ра Р. Смаль - Стоцького. Останні бажання сл. п. Професора, висловлені в листі до Митрополита, відчитав дир. О. Логуш. Ген. И. Мандзенко поділився з зібраними спогадами про зустрічі з пок. Професором ще у Варшаві, відтак вже тут, у Мілвокі. Деякі уривки з писань пок. Професора прочитала п-ні М. Пискір. Д-р О. Цибрівський дав загальний перегляд діяльности сл. п. Професора, докладно розповів про його працю на Маркетському університеті, де Покійний був директором ним же зорганізованого і дуже активного Славістичного інституту. Наче на підтвердження слів генерала Мандзенка, д-р Цибрівський награв з магнітної стрічки розмову сл. п. Професора, в якій він з'ясовує жалюгідну ролю советської сатири. За тим д-р висвітлив коротенький документальний фільм, що становить велику вартість вже тепер: сл. п. Р. Смаль - Стоцький у своєму кабінеті на Маркетському університеті за працею. Наприкінці сходин переведено збірку на НТШ.

Зворушена жалібна громада розходилась, і кожний з нас відчував, що того дня він справді витав душею серед нас. Бо такі люди не вмирають, вони вічно живі у пам'яті вдячних земляків.

М. П.

У Рочестері створено Комітет за Патріярхальний Устрій УКЦ

Рочестері (М. Л.). — Управа рочестерського Відділу УККА, опираючись на резолюціях Ради Директорів УККА в справі Українського Католицького Патріярхату, скликала 3 червня. Ширші Сходини платників УНФ для заснування Камітету за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви. Після інформативної доповіді та відчитання заклику Пленуму Секретаріяту СКВУ, резолюцій Ради Директорів УККА та звернень управ Українського Робітничого Союзу, Українського Народнього Союзу і Організацій УВФронту, які закликають все українське громадянство до посилення акції за створення Українського Катол. Патріярхату, Сходини рішили дотеперішний акції, що провадилася на терені Рочестеру від самого початку виникнення справи УКПатріярхату, надати поширених форм. Для того вибрано на цих Сходинах Комітет за Патріярхальний Устрій УКЦ, до якого на почесних членів запрошено о. С. Городецького і о. монс. М. Бабака. Головою Комітету став Михайло Єйна, заступником інж. Р. Вергун, секретарем М. Лонкевич, члени В. Кольцьо і мгр. М. Рознарський. Комітет вже провів акцію підписів від петиціями, які вислано до компетентних у тій справі чинників.

ВИСТАВА НОВОЇ МУЗИЧНОЇ КОМЕДІЇ В АВСТРАЛІЇ

Мельборн. — Нову музичну комедію під наг. „Ідемо до Румбураю" на 4 дії проф. В. Волосянського з успіхом показав Українських Музичний Театр ім. М. Лисенка. В повідомленні про прем'єру в тижневику „Українець у Австралії" ч. 6/1969 не згадано, хто написав музику до нової п'єси. Темою музичної комедії є життя українців у таборах „ДПІ". Особливо між виконавцями вирізнився актор Ярослав Гевко, в ролі професора Азіновича. Ставив прем'єру мистецький керівник УМТеатру ім. М. Лисенка М. Кліоновський.

ДЕЩО ПРО „ПИСЬМЕННИКІВ УКРАЇНИ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

редніє між містом і селом) показав, що з 521 чоловіка українських письменників 368 походять із села, а 153 — з міста, тобто „селяни" більш як удвоє переважають „містюків". А тепер же на Україні міська л ю д н ість кількісно переважає сільську, а серед цієї міської людности переважають українці: за найновішими даними, українців в українських містах уже 61.5%, тим часом як у 1926 р. було 40,3%.

Чому ж тоді українські письменники міського походження не переважають українських письменників, що походять із села? Відповідь на це питання ясна: народжені в місті українці, ставши письменниками, пишуть переважно по-російському. А як узяти на увагу те, що популяційна питома вага українського села при наших очах зменшується (недавно її було 52%, потім стало 50%, а тепер 48%), то, не бувши пророком, можна з великою ймовірністю передбачити, що кількість українських письменникі взагалі, незалежно від їхнього походження, у їх співвідношенні з російськими надалі буде зменшуватись, а натомість буде збільшуватись кількість російських.

Поряд із тими сигналами про смертельну небезпеку, що їх подають українському народові І. Дзюба, І. Коляска, В. Чорновіл, поет Микола Холодний (у збірці „Сутеніє в душі"... „Сучасність", 1969 р., де читаємо: „Вигляда закордонним гостем у столиці тубілець Петро", „сьогодні зникає нація"), творча молодь м. Дніпропетрівського й інші, оці мої висновки — це ще одне грізне мементо. Це мементо теж треба брати на увагу в боротьбі з найжорстокішим ворогом за збереження нашої нації як окремої творчої одиниці серед народів світу.

Інж. Вол. Гнатківський обраний головою Т-ва Українських Інженерів Америки

Двадцятьперші Загальні Збори Товариства Українських Інженерів Америки відбулися дня 24 травня в приміщенні Українського Інституту Америки в Ню Йорку. На Зборах було присутніх 40 делегатів із 101 мандатом. Загальними Зборами проводила президія в складі: інж. Роман Рогожа — предсідник, інж. Олег Цеплий і інж. Володимир Кузик — заст. предсідника, інж. Василь Мисак й інж. Олександер Леськів — секретарі.

Інж. Вол. Гнатківський, новообраний голова ТУІА

На пропозицію предсідника Зборів інж. Р. Рогожі, присутні на Загальних Зборах вшанували однохвилинною мовчанкою всіх померших інженерів, а зокрема членів Товариства.

Із звітів Головної Управи делегати довідалися, що Т-во Українських Інженерів Америки (ТУІА) об'єднує 629 інженерів, зорганізованих в 11 відділах, які мають свої осідки в Бостоні, Боффало, Вашингтоні, Дітройті, Каліфорнії, Клівленді, Ню Йорку, Міннеаполісі, Сиракюзах і Філядельфії. За звітний період приєднано 23 нових членів. Відділ у Філядельфії вив'язався найкраще у приєднуванні членів. На підставі аналізи статистичних даних стверджено потребу адміністраційно-територіяльного розчленування Нюйоркського Відділу, який начислює понад 200 членів. Тому, що каденція Головної Управи тривала 8 місяців, за звітний час видано тільки 3 числа „Вістей". Головна Управа уряджувала наукові симпозіюми, на яких було обговорювано найновіші наукові досягнення модерної техніки. Товариство брало активну участь у праці Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств. Там обговорювано діяльність представників Конференції в УККА, церковно-громадські справи, акцію допомоги закінчення видання Енциклопедії Українознавства, видання довідника українських професіоналістів й інше. У минулій каденції Гол. Управа звернула увагу на упорядкування витрішньої адміністрації. Започатковано евіденцію членства при помочі рахувальної машини (компютера).

За Комісію Допомоги і праці звітував інж. З. Кохановський. Інж. Е. Ярош звітував за Контрольну Комісію, а за Товариський Суд звітував інж. Д. Кузик.

У дискусії над звітами порушено справу скликання Синоду українських католицьких єпископів і Патріярхату, централізацію збирання вкладок, додаткове оподаткування членів для скріплення фінансової бази Т-ва, вступлення в члени Engineering Joint Council, допомога старшим інженерам поза ЗСА, приєднання більше молодих інженерів, зв'язок із студентами технічних наук, скріплення зв'язку із Відділами і поодинокими членами.

Після уділення абсолюторії уступаючій Управі, інж. Андрій Пащук, голова Номінаційної Комісії, подав до відому вислід листовного голосування на членів Головної Управи Т-ва. На голову ТУІА одноголосно вибрано інж. Володимира Гнатківського, відомого фахівця по конструкції космічних капсул. На членів Управи вибрано інж. Мирона Гнатейка, інж. Івана Заяця, інж. Григорія Кузьму, інж. Степана Процюка й інж. Зенона Салевича. В Гол. Управі залишилися із попередньої каденції інж. Євген Івашків, інж. Василь Мисак, інж. Іван Мокрівський, інж. Володимир Рудакевич й інж. Сидір Тим'як. До Контрольної Комісії увійшли: інж. Роман Галібей — голова, інж. Михайло Караман, інж. Володимир Онишкевич, інж. Евстахій Ярош й інж. Іван Даниленко — члени. Товариський Суд вибрано у складі: інж. Михайло Пежанський — голова, інж. Петро Шох, інж. Дмитро Кузик, інж. Василь Кострубяк й інж. Роман Рогожа — члени. До Комісії Фонду Допомоги і Праці ввійшли інж. Вол. Винницький — голова, інж. Зенон Кохановський і інж. Евстахій Филипович — члени. Номінаційну Комісію очолив д-р Борис Лотоцький. На членів Комісії обрано інж. Романа Волчука, інж. Михайла Корчинського, інж. Богдана Рака й інж. Володимира Ярмовича.

Загальні Збори іменували почесним членом Товариства Українських Інженерів Америки заслуженого українського науковця і громадського діяча, професора Міннесотського Університету, д-ра Олександра Грановського.

Новообраний голова Т-ва інж. Володимир Гнатківський, у загальному пляні праці подав, що Управа присвятить більше уваги влаштуванню доповідей, дискусій на науково-технічні теми. Управа буде видавати і поширювати наш технічно-науковий журнал „Вісті" внутрішньо-інформаційний бюлетень. Головна Управа буде інформувати українську громаду в ЗСА про винятково ролю інженера в сучасному житті. Товариство буде продовжувати студії стану техніки й економії взагалі, а України зокрема. Управа буде влаштовувати імпрези для поглиблення товариського співжиття між членами Товариства і їх родинами. Т-во буде вдержувати контакти і буде співпрацювати з іншими професійними, науковими і суспільно-громадськими організаціями, а зокрема організаціями студентів та молоді. Товариство, як збір фахових людей, буде студіювати, аналізувати і робити висновки із процесів, які проходять сьогодні в Україні. На рідних землях ворог і надалі гнобить українську науку, спеціялістів - українців, та взагалі українську інтелігенцію. Товариство буде правдиво інформувати колеґів-американців про українську науку і про труднощі, з якими Україна бореться.

Загальні Збори одноголосно схвалили такі резолюції:

1. В 60-ліття існування професійної організації українського інженерського руху і 20-ліття існування Т-ва Українських Інженерів Америки у вільному світі — Загальні Збори сердечно вітають всіх колеґ, особливо тих, які в тяжких умовинах двигають українську техніку і промисл на рідних землях.

2. Загальні Збори звертаються до членства ТУІА посилити працю у своїм професійнім товаристві і в суспільно-громадських установах.

3. Загальні Збори стверджують, що українські інженери здобувають чимраз більші успіхи в індустрії і в науково-дослідних інститутах.

4. Загальні Збори доручують Гол. Управі ТУІА в її праці в Конференції Українських Центральних Академічних Професійних Товариств проводити потрібну і корисну працю, якої вимагає українська національна рація.

5. Загальні Збори взивають Гол. Управу і Відділи ТУІА активно піддержувати акцію українського громадянства в користь скликання Синоду українських католицьких єпископів і створення Патріярхату Української Католицької Церкви.

Н. Н.